

СТАНДАРД КВАЛИФИКАЦИЈЕ

1. Назив квалификације:	Техничар за безбедност информационо-комуникационих система у ваздушном саобраћају
2. Сектор – подручје рада:	Саобраћај
3. Ниво квалификације:	IV
4. Сврха квалификације:	Спречавање нарушавања безбедности информационо-комуникационих система у ваздушном саобраћају и спровођење прописаних безбедносних протокола.
5. Начин стицања квалификације:	Квалификација се стиче након успешно завршеног процеса средњег стручног образовања.
6. Трајање:	Програм средњег стручног образовања за стицање квалификације траје четири године.
7. Начин провере:	Достигнутост исхода програма средњег стручног образовања се проверава на матурском испиту који спроводи средња школа.
8. Заснованост квалификације:	Квалификација се заснива на опису рада, циљевима стручног образовања и исходима стручног образовања. Права, обавезе и дужности Техничар за безбедност информационо-комуникационих система у ваздушном саобраћају садржани су у Националном програму за обезбеђивање у ваздухопловству и препорукама EASA (European Aviation Safety Agency).

8.1. Опис рада

Дужности – стручне компетенције:

- Инсталирање и конфигурисање комуникационих уређаја на аеродрому;
- Инсталирање и подешавање серверске инфраструктуре на аеродрому;
- Вршење надзора информационог система у ваздухопловству;
- Инсталирање и конфигурисање специфичних аеродромских система;
- Израда документације.

Дужности – стручне компетенције	Задаци – јединице компетенција
Инсталирање и конфигурисање комуникационих уређаја на аеродрому	<ul style="list-style-type: none"> – Постављање, инсталирање и конфигурисање свича да се онемогући неовлашћени приступ мрежној инфраструктури на аеродрому – Постављање, инсталирање и конфигурисање рутера ради онемогућавања неовлашћеног приступа мрежној инфраструктури на аеродрому – Постављање, инсталирање и конфигурисање рутера ради обезбеђивања филтрирања саобраћаја – Конфигурисање бежичних и аксес поинта ради обезбеђивања излаза на Интернет путницима – Конфигурисање бежичних уређаја да се обезбеди аутентификација и ауторизација корисника мреже на аеродрому – Конфигурисање заштите од лажног представљања радио предајника за комуникацију са авионом и радио система за навођење авиона – Обезбеђивање заштите од отказа комуникационих уређаја и напајања тих уређаја
Инсталирање и подешавање серверске инфраструктуре на аеродрому	<ul style="list-style-type: none"> – Инсталирање и подешавање сервиса који обезбеђују енкрипцију разменом сигурносних кључева – Инсталирање сервера за издавање сертификата уређајима који приступају комуникационој инфраструктури аеродрома – Конфигурација контролера домена за обезбеђење енкриптованог преноса података између мрежних ресурса, аутентификација и ауторизација корисника на аеродрому – Конфигурисање заштите од вируса и малициозног софтвера који може да угрози сервисе и податке мрежних ресурса на аеродрому – Конфигурисање сервера за безбедно ажурирање софтвера и оперативних система ресурса на аеродрому – Конфигурисање сервера за складиштење, размену и бекап података на аеродрому ради заштите од губитка података – Конфигурисање сервера за шифровање складиштенних података на аеродрому ради заштите од неовлашћеног читања – Конфигурисање сервера који омогућава live комуникацију на аеродрому уз обезбеђивање интегритета података – Конфигурисање сервиса који омогућавају поуздан пренос порука и електронске поште на аеродрому – Конфигурисање сервиса који омогућавају пренос података са заштитом од одрицања одговорности између комуникационих уређаја и корисника аеродрома
Вршење надзора информационог система у ваздухопловству	<ul style="list-style-type: none"> – Праћење параметара рада информационог система и апликација на аеродрому – Тумачење нивоа енкрипције различитих софтверских платформи на аеродрому – Тумачење историје рада серверског оперативног система у мрежној инфраструктури аеродрома – Препознавање неправилности у раду система на аеродрому – Подешавање апликација за праћење радарског система на аеродрому – Праћење и анализирање информација које сигнализирају алармни системи, системи за надзор и метал-детектори на аеродрому
Инсталирање и конфигурисање специфичних аеродромских система	<ul style="list-style-type: none"> – Инсталирање web платформе за резервацију и куповину авионских карата – Инсталирање web платформе за праћење слетања и полетања авиона – Подешавање платформе за пријаву и праћење укрцавања путника и пртљага – Подешавање платформе за праћење позиција авиона на пистама и паркинг позицијама – Инсталирање драјвера за поуздан рад периферних уређаја који се користе на аеродрому
Израда документације	<ul style="list-style-type: none"> – Форматирање радних налога – Праћење реализације радних налога – Израда пројеката, планова, активности и развоја ИТ – Израда стратегије побољшања услуга – Ажурирање каталога услуга (SLA) – Израда интерних безбедносних протокола – Попуњавање докумената робно-царинског складишта – Израда и попуњавање пописних листи

8.1.1. Екстремни услови под којима се обављају дужности:

- штетности које настају или се појављују у процесу рада (умор очију, ментални умор, живчани умор, циркадијарни умори и сл.);
- штетности везане за организацију рада (рад у сменама, рад ноћу, приправност за случај интервенција и сл.).

8.1.2. Изложеност ризицима при обављању дужности:

- ризици од различитих професионалних обољења, нпр. због вишечасовног обављања посла у седећем положају често долази до здравствених проблема са видом и леђима;
- ризици који проистичу из психичких напора који се узрочно везују за радна места и послове које запослени обавља (стрес, одговорност у примању и преношењу информација, одговорност за брзе примене безбедоносних протокола и сл.);

8.2. Циљеви стручног образовања:

Циљ стручног образовања за квалификацију ТЕХНИЧАР ЗА БЕЗБЕДНОСТ ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНИХ СИСТЕМА У ВАЗДУШНОМ САОБРАЋАЈУ је оспособљавање лица за спречавање нарушавања безбедности информационо-комуникационих система у ваздушном саобраћају и спровођење прописаних безбедносних протокола.

Неопходност сталног прилагођавања променљивим захтевима тржишта рада, потребе континуираног образовања, стручног усавршавања, развој каријере. Унапређивања запошљивости, усмерава да лица буду оспособљавана за:

- примену теоријских знања у практичном контексту;
- примену сигурносних и здравствених мера у процесу рада;
- примену мера заштите животне средине у процесу рада;
- тимски рад;
- преузимање одговорности за властито континуирано учење и напредовање у послу и каријери;
- препознавање пословних могућности у радној средини и ширем социјалном окружењу.

8.3. По завршеном програму образовања, лице ће бити у стању да:

Стручне компетенције	Знања	Вештине	Способности и ставови
По завршеном програму образовања, лице ће бити у стању да:			
– Инсталирање и конфигурирање комуникационих уређаја на аеродрому	<ul style="list-style-type: none"> – Објасни улогу свича у функцији онемогућавања неовлашћеног приступа мрежи – Објасни улогу рутера у функцији онемогућавања неовлашћеног приступа мрежи – Опише како бежични рутер и аксес поинт омогућавају бежичним клијентима излаз на Интернет – Објасни сврху издавања сертификата радио системима – Наведите принципе заштите од отказивања уређаја – Објасни повезивање и конфигурирање уређаја који обезбеђују резервно напајање – Објасни појам аксес листе, аутентикације, ауторизације – Наброји типове мрежа на аеродрому – Опише принцип рада виртуелне приватне мреже – Наведите мрежне протоколе – Именује мрежне портове – Објасни појам OSI референтног модела – Разуме принцип рада основних типова мрежа – Објасни улогу и значај информационо-комуникационих система у ваздушном саобраћају – Објасни врсте комуникација и начине преноса информација – Објасни принципе и начине међусобне комуникације и размене података различитих информационо-комуникационих сервиса у систему ваздушног саобраћаја 	<ul style="list-style-type: none"> – Конфигурише параметре који онемогућавају неовлашћену промену конфигурације свича/рутера – Конфигурише портове свича да спрече приступ мрежи неовлашћеним уређајима – Имплементира аксес листу на рутеру да обезбеди филтрирање саобраћаја – Постави сигурносне параметре на бежичном рутеру и аксес поинту – Конфигурише бежични рутер и аксес поинт да обезбеди излаз на Интернет – Конфигурише сервер за издавање сертификата радио систему за навођење авиона – Повеже и по потреби конфигурише уређај који обезбеђује резервно напајање – Имплементира протоколе за аутентикацију и ауторизацију приступа ресурсима на аеродрому – Открије неправилности у раду информационо-комуникационих сервиса на аеродрому – Конфигурише уређај да оствари комуникацију уређаја на аеродрому преко виртуалне приватне мреже 	<ul style="list-style-type: none"> – савесно, одговорно и уредно обавља поверене му послове – позитивно се односи према примени заштитних мера на радном месту – испољава љубазност, комуникативност, предузимљивост, ненаметљивост и флексибилност у односу према клијентима и сарадницима – испољава позитиван однос према значају функционалне и техничке исправности опреме и средстава за рад – ефикасно организује време – испољава позитиван однос према професионално-етичким нормама и вредностима – савесно прати важеће интерне процедуре које се односе на заштиту информационо-комуникационих система – разуме могуће последице нарушавања интегритета информационо-комуникационих сервиса по безбедно обављање ваздушног саобраћаја

Стручне компетенције	Знања	Вештине	Способности и ставови
По завршеном програму образовања, лице ће бити у стању да:			
– Инсталирање и подешавање серверске инфраструктуре на аеродрому	<ul style="list-style-type: none"> – Објасни појам шифровања – Наведите разлике између симетричног и асиметричног шифровања – Објасни појам сервера и клијента – Разуме начин рада доменског контролера – Објасни појам бекапа и његову важност – Разуме начин рада live комуникације на аеродрому – Објасни важност чувања интегритета података – Објасни начин рада сервиса за електронску пошту на аеродрому – Направи разлику између различитих врста малициозног кода 	<ul style="list-style-type: none"> – Користи софтвер за издавање електронских-дигиталних потписа – Имплементира доделу сертификата уређајима који приступају мрежним ресурсима на аеродрому – Подеси домен контролер да обезбеди енкриптовану размену информација и контролу приступа ресурсима – Имплементира циклично бекаповање података на серверима аеродрома ради заштите података – Конфигурише сервер за филтрирање према типу и шифровање складиштених података 	

	<ul style="list-style-type: none"> – Објасни улогу електронског-дигиталног потписа – Објасни улогу сервера који омогућава безбедно ажурирање софтвера и оперативног система 	<ul style="list-style-type: none"> – Конфигурише систем live комуникације на аеродрому тако да интегритет података не буде нарушен – Подеси сервер за размену електронске поште – Примени сигурносне протоколе на сервер за размену електронске поште, користећи протоколе за шифровање – Инсталира и подешава софтвер за заштиту од малициозног кода – Предузме кораке за изоловање зараженог рачунара са мреже – Инсталира сервис који омогућава безбедно ажурирање софтвера и оперативног система 	
--	---	--	--

Стручне компетенције	Знања	Вештине	Способности и ставови
По завршеном програму образовања, лице ће бити у стању да:			
– Вршење надзора информационог система у ваздухопловству	<ul style="list-style-type: none"> – Препозна безбедносне ризике различитих видова преноса информација – Објасни безбедносне протоколе који се односе на заштиту софтвера информационо-комуникационих система у ваздушном саобраћају – Објасни безбедносне протоколе који се односе на заштиту система за навигацију и надзор у ваздушном саобраћају – Објасни процедуру извештавања о угрожавању безбедности информационо-комуникационих система у ваздушном саобраћају – Објасни начин рада апликације за праћење радарског система на аеродрому 	<ul style="list-style-type: none"> – Имплементира безбедносне протоколе информационо-комуникационих система у ваздушном саобраћају – Открије неовлашћено коришћење и злоупотребу података информационо-комуникационих система – Спроводи мере заштите информационо-комуникационих система од неовлашћеног коришћења – Води евиденцију и прати поузданост и ниво безбедности информационо-комуникационих система – Открије неправилности у раду навигационих и надзорних система – Предузима корективне мере поступајући према инструкцијама произвођача навигационих и надзорних система 	
– Инсталирање и конфигурирање специфичних аеродромских система	<ul style="list-style-type: none"> – Разуме начин рада RIDS (Ramp Information Display System) система – Разуме начин рада DCS – информациони систем за регистрацију путника и пртљага, контролу укрцавања путника у ваздухоплов, контролу утовара терета и израду листи оптерећења ваздухоплова – Разуме начин рада TELEX – информациони систем за размену стандардних порука у авио саобраћају – Разуме начин рада VDGS – систем за финално навођење ваздухоплова на позицију за пристајање на платформи – Разуме начин рада BRS – систем за упаривање пртљага и путника – Разуме начин рада AODB – централна оперативна база података која у реалном времену обједињује податке свих аеродромских система 	<ul style="list-style-type: none"> – Конфигурише сигурносне параметре RIDS система – Конфигурише сигурносне параметре DCS система – Конфигурише сигурносне параметре TELEX система – Конфигурише сигурносне параметре VDGS система – Конфигурише сигурносне параметре BRS система – Конфигурише сигурносне параметре AODB система – Прати параметре рада аеродромских система 	

Стручне компетенције	Знања	Вештине	Способности и ставови
По завршеном програму образовања, лице ће бити у стању да:			
– Израда документације	<ul style="list-style-type: none"> – Објасни појам радног налога – Разврста сигурносне протоколе – Разуме начин рада пописних листи – Наведе предности стратегије побољшања услуга – Објасни појам каталога услуга (SLA) 	<ul style="list-style-type: none"> – Форматира и прати промене у радним налозима – Учествоје у изради пројеката, планова и активности везаних за развој ИТ – Ажурира каталоге услуга (SLA) – Учествоје у изради интерних безбедносних протокола – Попуни документа робно-царинских складишта – Израђује и попуњава пописне листе 	